



## РАХУНКОВА ПАЛАТА

### РІШЕННЯ

від 5 грудня 2017 року № 25-1

м. Київ

#### **Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи із соціальної підтримки учасників антитерористичної операції**

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи із соціальної підтримки учасників антитерористичної операції.

За результатами розгляду Рахункова палата

#### **ВСТАНОВИЛА:**

**1. Упродовж 2016 року та 9 місяців 2017 року Міністерство соціальної політики України як головний розпорядник бюджетних коштів, Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції як відповідальний виконавець, органи соціального захисту населення як розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня бюджетної програми за КПКВК 2505150 не забезпечили повного використання коштів на здійснення заходів із соціальної підтримки учасників АТО та ефективного управління ними.**

У 2016 році на здійснення заходів з психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації учасників АТО, забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням затверджено бюджетних призначень зі змінами у сумі 100,8 млн грн, використано 86,7 млн грн (**86,1 відсотка**).

За 9 місяців 2017 року за КПКВК 2505150 із 107,6 млн грн бюджетних призначень на рік використано лише **28,4 відс.** коштів: на заходи із санаторно-курортного лікування постраждалих учасників АТО – **22,7 відс.**, соціальної та професійної адаптації – **40,9 відс.**, фактично не забезпечено здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників АТО. Отже, є ризики **невиконання цих заходів у повному обсязі**, як наслідок – **недосягнення мети бюджетної програми та виконання її результативних показників. Ненадання таких послуг позбавляє учасників АТО законодавчо визначених пільг.**

Це пов'язано із зволіканням Мінсоцполітики із розробленням проектів нормативно-правових актів, які врегульовують питання використання коштів на здійснення заходів, передусім із **психологічної реабілітації учасників АТО**, організаційними прорахунками Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції (далі – Служба) та органів соціального захисту при здійсненні закупівель послуг, неефективними управлінськими рішеннями цих органів на всіх етапах здійснення заходів, а також **недостатнім контролем з боку Мінсоцполітики, Служби за ефективним управлінням коштами державного бюджету на визначені цілі.**

**2. Через систематичне зволікання Мінсоцполітики з розробленням та погодженням проектів порядків використання коштів державного бюджету і порядків організації заходів із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації учасників АТО та забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням формування нормативно-правової бази з цих питань не завершено, що негативно вплинуло на стан реалізації заходів та досягнення мети бюджетної програми.**

**2.1.** Мінсоцполітики тривалий час не виконувало розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 118-р, згідно з яким затверджені порядки використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2505150 **потребували внесення змін.** Зміни до порядків використання коштів державного бюджету за цією бюджетною програмою затверджені Кабінетом Міністрів України тільки **у серпні 2016 року (через 6-6,5 місяців).**

**2.2.** Згідно із Законом України від 20.12.1991 № 2011 «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (у редакції з 28.11.2015) (далі – Закон № 2011) військовослужбовці, учасники бойових дій та прирівняні до них особи, особи, звільнені з військової служби, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, **в обов'язковому порядку повинні пройти безоплатну психологічну, медико-психологічну реабілітацію у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до цих центрів і назад.**

Водночас створення системи надання реабілітаційних послуг учасникам АТО досі не завершено. Новий Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції в умовах децентралізації видатків затверджено лише в липні 2017 року. Тільки на початку грудня поточного року Мінсоцполітики подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції, що **унеможливило надання у 2017 році таких послуг за рахунок коштів державного бюджету, що є порушенням права учасників АТО на отримання пільги.**

Зволікання Мінсоцполітики з розробленням проекту Порядку виплати грошової компенсації вартості проїзду учасників антитерористичної операції до

реабілітаційних установ для проходження психологічної реабілітації та назад, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 528 (через 9 міс. після внесення відповідних змін до Закону № 2011), **негативно позначилося на виплаті компенсації.**

**2.3.** У 2017 році у зв'язку із затримкою з погодженням заінтересованими органами проекту змін до Порядку використання коштів на забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням укладання тристоронніх договорів органами соціального захисту населення на надання таких послуг розпочалося **тільки з червня 2017 року.**

**2.4.** Опрацювання та узгодження проекту **Порядку організації соціальної та професійної адаптації** учасників антитерористичної операції, який був затверджений Кабінетом Міністрів України лише 21.06.2017, тривало майже два роки, що не сприяло ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів із соціальної та професійної адаптації учасників АТО.

**3.** **Процес створення Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції** (далі – Реєстр) триває вже більше трьох років. У зв'язку із неузгодженостями та прогалинами у нормативно-правовій базі та тривалою процедурою їх усунення Службою не забезпечено внесення до Реєстру інформації про учасників АТО в повному обсязі відповідно до чинного законодавства.

Ведення Реєстру фактично обмежено лише відомостями про осіб, які мають статус учасника бойових дій. У Реєстрі відсутні дані щодо кількості інвалідів та учасників війни, а його наповнення в частині забезпечення учасників АТО житлом, санаторно-курортним лікуванням, психологічною реабілітацією тощо Службою не здійснюється через зволікання нею та Мінсоцполітики з внесенням змін до порядку ведення Реєстру.

**4.** **Організаційні прорахунки Мінсоцполітики як головного розпорядника бюджетних коштів, Служби як відповідального виконавця, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня за КПКВК 2505150, неналежний контроль з боку Мінсоцполітики за використанням бюджетних коштів призводили до постійних перерозподілів значних обсягів коштів, якими змінювалось їх спрямування на важливі напрями соціального захисту учасників АТО, як наслідок, – до неефективного управління коштами.**

**4.1.** У 2016 році внаслідок прорахунків Служби, органів соціального захисту населення при здійсненні заходів із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації учасників АТО, забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням кошти у сумі **14 млн грн не були використані** та на кінець бюджетного року повернені до державного бюджету (на рахунках Служби – **9,2 млн грн**, органів соціального захисту – **4,8 млн грн**), що є **неефективним управлінням бюджетними коштами.**

**4.2.** Через зволікання у 2017 році Мінсоцполітики з розробленням та погодженням проекту Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації

учасників АТО, поданням на розгляд Кабінету Міністрів України проекту Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції обсяги бюджетних призначень на ці заходи станом на 01.10.2017 зменшені з **50 до 21,9 млн грн**, використано лише **2,3 млн грн** (порівняно з початково затвердженими **4,7 відсотка**.) Отже, є **ризик невикористання 19,6 млн грн**, передбачених для здійснення цих заходів.

**Зменшення через нормативну неврегульованість обсягів видатків, передбачених на здійснення заходів з психологічної реабілітації учасників АТО, станом на 01.10.2017 на 28,1 млн грн (на 56,1 відс.) є неефективним управлінням коштами державного бюджету за цим напрямом.**

**Із 8,5 тис. учасників АТО, які мали отримати у 2017 році послуги із психологічної реабілітації, станом на 01.10.2017 фактично їх отримали лише 435 осіб (5,1 відсотка).** Отже, незважаючи на законодавчо визначену **обов'язковість** проходження учасниками АТО психологічної реабілітації, у 2017 році **рівень їх забезпечення такою послугою становив лише 0,1 відс. від кількості учасників АТО, внесених до Реєстру.**

**4.3.** У 2017 році внаслідок невикористання коштів на заходи із психологічної реабілітації Мінсоцполітики за погодженням Мінфіну збільшено з **22,5 млн грн до 50,5 млн грн (у 2,2 раза)** обсяги бюджетних призначень для забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням. Станом на 01.10.2017 органами соціального захисту населення укладено договорів на загальну суму **28,1 млн грн**, використано **11,5 млн грн**, що становить лише **22,7 відс.** бюджетних призначень зі змінами, тобто, враховуючи збільшені завдання, є **ризик невикористання в повному обсязі бюджетних коштів, передбачених для забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням.**

Разом з тим Мінсоцполітики у 2016 і 2017 роках на виконання вимог статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551 «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» встановлено середню вартість санаторно-курортної путівки для виплати грошової компенсації **замість санаторно-курортної путівки у сумі 400 і 440 грн відповідно**, що у **11,2 і 10,7 раза менше**, ніж передбачено в паспорті за показником «середні витрати на санаторно-курортне лікування інвалідів війни з числа учасників АТО».

**5. Надання центрами соціально-психологічної реабілітації населення соціальної та психологічної допомоги учасникам АТО обмежено лише двома регіонами (чотири центри розташовані у Київській області, один – у Житомирській області), що не дає можливості отримати такі послуги учасниками АТО в інших регіонах.** У 2016 році послуги із соціально-психологічної допомоги, наданої центрами, отримали лише **10,3 тис. учасників АТО**, станом на 01.10.2017 – **11,8 тис. учасників АТО (17,3 і 37,7 відс. загальної кількості отримувачів послуг центрів відповідно).**

**6. Неефективні управлінські рішення органів соціального захисту та недостатній контроль з боку Служби як відповідального виконавця бюджетної програми за КПКВК 2505150 призвели до неефективного**

управління бюджетними коштами на загальну суму 1051,1 тис. грн, встановлено порушень при плануванні видатків на 3085,4 тис. грн, з порушенням законодавства використано 90,3 тис. грн, з порушенням умов договорів – 146,4 тис. гривень.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

### **В И Р І Ш И Л А:**

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи із соціальної підтримки учасників антитерористичної операції затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи із соціальної підтримки учасників антитерористичної операції.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

– усунути недоліки у сфері здійснення заходів із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації учасників АТО та забезпечення постраждалих учасників АТО санаторно-курортним лікуванням;

– вжити заходів щодо затвердження Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції на період до 2022 року;

– прискорити затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Мінсоцполітики та рекомендувати вжити заходів щодо:

– забезпечення ефективного формування та реалізації державної політики щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції, зокрема забезпечення їх психологічної реабілітації, санаторно-курортного лікування, а також соціальної та професійної адаптації;

– розроблення спільно з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади та подання у встановлений строк Кабінетові Міністрів України проекту Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції на період до 2022 року з одночасним внесенням змін до заходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів»;

– недопущення зволікання з розробленням та погодженням проектів нормативно-правових актів з питань соціального захисту учасників АТО;

– забезпечення удосконалення Порядку ведення Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції;

– встановлення у Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на забезпечення постраждалих учасників антитерористичної операції санаторно-курортним лікуванням, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2015, обов'язковості

виконання вимог пункту 4 Переліку базових послуг, які входять до вартості путівки, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 24.05.2017 № 868;

– забезпечення контролю за використанням розпорядниками нижчого рівня бюджетних коштів у повному обсязі, недопущення на кінець бюджетного року залишків коштів на їх реєстраційних рахунках;

– забезпечення дієвого контролю за ефективним виконанням бюджетної програми за КПКВК 2505150; спрямування коштів за напрямками бюджетної програми відповідно до визначеної потреби;

– вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків та запобігання їм надалі.

**5.** Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Державній службі України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції та рекомендувати вжити заходів щодо:

– забезпечення ефективної реалізації державної політики щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції, зокрема забезпечення їх психологічної реабілітації, санаторно-курортного лікування, а також соціальної та професійної адаптації;

– забезпечення функціонування та ведення Єдиного реєстру учасників антитерористичної операції відповідно до чинного законодавства;

– вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків та запобігання їм надалі.

**6.** Оприлюднити рішення та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати з урахуванням вимог Закону України «Про Рахункову палату» та Закону України «Про доступ до публічної інформації».

**7.** Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Шулежко М.Я.

**Голова Рахункової палати**

**Р.М. Магута**